

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВОЛИНІ В КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

Савчук П.П.,

директор Волинського інноваційного центру передачі новітніх технологій

Байцим В.Ф.

докторант Національної Академії державного управління
при Президентові України

Становлення економіки України та її трансформація згідно вимог європейської спільноти вимагає особливої уваги до регіонального розвитку. Невід'ємною складовою цієї стратегії є інноваційна політика, що насамперед базується на створенні сприятливого інвестиційного клімату, а також формуванні дієвих структур для її реалізації і налагодження ефективного механізму взаємодії між ними, тобто формування сприятливих умов для функціонування суб'єктів інноваційної діяльності та розвитку підприємництва у інноваційній сфері. Інвестування капіталів в нові технології дозволить суттєво активізувати виробничу активність, збільшити кількість робочих місць, а також, що особливо важливо, стимулюватиме інноваційний розвиток підприємств, організацій, а отже розвиток регіонів та економіки країни в цілому.

При цьому надзвичайно важливо орієнтуватись на суперсучасні технології виробництва (як вітчизняні, так і світові), які забезпечать конкурентноздатність та відповідну якість продукції і сприятимуть подальшому залученню до цього процесу науково-освітній потенціал країни.

Стратегічно важливим для Волинської області є врегулювання на державному рівні питання щодо вільних економічних зон, оскільки статус транскордонної території та вигідне геополітичне розміщення дозволяють ознаки депресивного регіону перетворити на інвестиційно привабливу та динамічно розвинену адміністративну одиницю в північно-західному регіоні України.

На Волині з вересня 2005 р. функціонує Волинський інноваційний центр передачі новітніх технологій (ВІЦПНТ), створений у відповідності із планом заходів, передбачених Регіональною програмою науково-технічного та інноваційного розвитку на 2004-2006 роки (від 30.11.2004 №324). Напрямами діяльності ВІЦПНТ є: вивчення попиту на інновації; створення баз даних інноваційних пропозицій; дослідження ринку трансферу новітніх технологій; оптимізація взаємодії між суб'єктами інноваційної діяльності; пошук потенційних інвесторів; пошук партнерів, потенційних клієнтів; формування позитивного інвестиційного іміджу області; розвиток міжнародного співробітництва з іноземними структурами, що займаються питаннями стимулювання інноваційної діяльності та володіють або працюють над створенням баз даних інноваційних пропозицій.

ВІЦПНТ забезпечує такі послуги: надання суб'єктам господарювання інформації про новітні технології, а також можливим партнерам стосовно особливостей їх діяльності; надання інформаційної підтримки по рекламуванню розробок шляхом введення відповідної інформації у власну базу інноваційних пропозицій для її розповсюдження через інтернет-сторінку, спеціалізовані видання та публічні презентаційні заходи (інноваційні ярмарки, виставки тощо); бізнес-консультації, надання інформаційно-пошукових, інжинірингових послуг; організація та підтримка переговорів, презентацій, обговорень, семінарів в сфері інтелектуальної власності та інноваційної діяльності; комп'ютерне та офісне обслуговування (internet, e-mail, факс, ксерокс, сканер, камера); виявлення потенційних об'єктів інтелектуальної власності на власному підприємстві; консультації щодо оформлення заявок на отримання державних охоронних документів на об'єкти ІВ (об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти, об'єкти авторського права); проведення пошуку патентної інформації в вітчизняних та закордонних інтернет-

базах; консультації щодо оцінки об'єктів ІВ; консультації щодо переведення власних об'єктів ІВ та ноу-хау в нематеріальні активи підприємства; розробка і реалізація інноваційних проектів; здійснення аналізу стану інноваційної діяльності підприємства і розробка методики найбільш ефективного використання об'єктів ІВ; безкоштовне надання нормативно-правової інформації по всіх питаннях інноваційної діяльності і здійснення його моніторингу

За поточний період ВІЦПНТ отримано такі здобутки:

- сформовано групу волонтерів для формування баз даних інноваційних пропозицій (ІІ) та пошуку потенційних споживачів ІІ;
- створено локальні електронні бази даних інноваційних пропозицій «База даних ІІ-Україна» та «База даних ІІ-СНД» кластерних типів (36 і 10 кластерів відповідно);
- створено електронну базу даних регіональних розробок інноваційних пропозицій на базі програмного продукту SQL-сервер з можливістю автономного і оперативного поновлення інформації, а також миттєвої її передачі регламентованим клієнтам;
- сформовано координаційні ради з питань інновацій при 6-ти провідних навчальних закладах та науково-дослідних установах й організаціях м. Луцька;
- розроблено та розповсюджено анкети ІІ для пошуку розробок по навчальних закладах та науково-дослідних установах й організаціях області;
- розроблено та розповсюджено інформаційні пакети по підприємствах та інших суб'єктах господарської діяльності області (61 шт.), а також райдержадміністраціях;
- організовано щотижневі консультації за темами «Набуття статусу інноваційного продукту» та «Виявлення і аналіз об'єктів інтелектуальної власності» для суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб.

З метою підвищення інформативності суб'єктів господарювання щодо переваг набуття статусу ОІВ як реального механізму зменшення податкового навантаження, отримання певних пільг та преференцій ВІЦПНТ за сприяння Головного управління промисловості Волинської ОДА започатковано семінари «Інтелектуальна власність як елемент активізації інноваційної діяльності підприємства та досягнення комерційного успіху», де розглядаються питання про місце інтелектуальної власності (ІВ) в комерційній діяльності підприємств; основи інтелектуальної власності (ідентифікація, особливості набуття статусу об'єкта права ІВ та їх використання); способи комерціалізації об'єктів права ІВ; процедура набуття прав на об'єкти права ІВ (оформлення та подання заявок, захист від недобросовісної конкуренції); інтелектуальна власність як нематеріальний актив (визнання та оцінка нематеріальних активів, зарахування на баланс та амортизація, проблеми податкового та бухгалтерського обліку); набуття статусу інноваційного продукту та інші шляхи досягнення комерційного успіху. Для цього залучаються провідні фахівці області та України в сфері комерціалізації ОІВ. В підсумковому резюме першого семінару було підкреслено його вагомість та доцільність, оскільки такого роду заходи допомагають підприємствам більш активніше використовувати власний інтелектуальний капітал та почувати себе впевненіше на ринку трансферу технологій.

Стратегічно важливим кроком є залучення провідних регіональних вищих навчальних закладів освіти (ВНЗ) до інноваційної діяльності, а також обов'язкове стимулювання до співпраці місцевих центрів науково-технічної та економічної інформації.

Ми наголошуємо, що активна участь ВНЗ в даному процесі неодмінно підвищуватиме не лише їх рейтинг, але й сприятиме оптимальному залученню науково-технічного потенціалу вузів до надання послуг інформаційно-довідникового, освітнього та експертно-консалтингового характеру. Тому, на нашу думку, необхідне якнайшвидше створення підрозділів з питань інновацій у вузах, а також затвердження положення про їх функціонування Вченою радою даних установ; визначення механізмів взаємодії із внутрішніми структурами, що напряму чи опосередковано причетні до даної діяльності (центром комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ), науково-технічною

радою, радою молодих науковців тощо), а також розробка стратегічного плану функціонування та розвитку з врахуванням державних тенденцій та регіональних особливостей.

На сьогодні на Волині такі структури створені та успішно функціонують в двох державних і одному приватному вузах.

Діяльність таких центрів спрямована на наступне:

- створення та вдосконалення власних баз інноваційних ресурсів;
- моніторинг підприємств щодо пошуку замовлень на дослідження та впровадження інноваційних пропозицій та проектів;
- розробку та реалізацію інноваційних проектів;
- захист створених продуктів як ОІВ, а також авторів розробок при неправомірному їх використанні;
- запобігання поширенню контрафактної продукції;
- надання консультаційних, інформаційно-пошукових, інжинірингових послуг у сфері інноваційної діяльності та споріднених сферах;
- маркетингова діяльність у інноваційній сфері;
- сприяння перепідготовці і підвищенню кваліфікації фахівців у сфері інноваційної діяльності;
- сприяння науково-дослідній діяльності працівників вузів;
- залучення до управління інтелектуальним капіталом вузів.

Таким чином, слід відмітити, що на Волині сформована активна та скоординована мережа інноваційних структур, що представляють збалансоване інноваційне середовище. Саме інноваційний шлях розвитку є найбільш перспективним як для окремих підприємств, корпорацій, так і для країни в цілому, а формування інноваційного середовища в регіонах є гарантом як найактивнішого їх залучення до цього процесу та виступає одним із головних чинників економічного прогресу.

Аннотация

Проанализированы составляющие инновационной деятельности, учитывающие региональную специфику. Охарактеризованы основные субъекты инновационного процесса в Волынском регионе Украины, представлена специфика их деятельности, основные наработки. Показаны главные аспекты и направления, формирующие, а также улучшающие инновационную среду.